

PRESBITER

TARTALOMBÓL

- Az Ige körül
- Az irgalom kultúrájáért (I.)
- Nyitott szemmel
- Emlékezetes presbiterek
- Felsőíri látogatás
- Napjaink margójára

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

X. évfolyam 5. szám

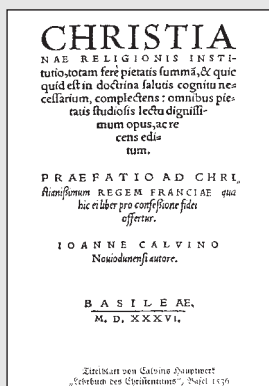
BUDAPEST

2001. szeptember-október

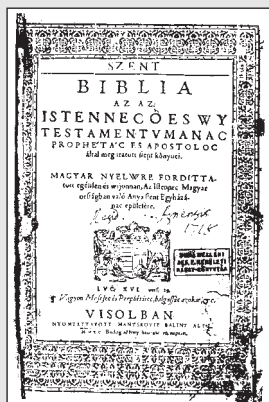
A megigazulásról szóló református tanítás alapjai

Luther Bibliájának fedőlapja, Wittenberg, 1534

Kálvin „A keresztyén vallás rendszere” művének fedőlapja, 1536

Károlyi Gáspár Bibliája, Vizsoly, 1590

Internetcím: www.parokia.net

A megigazulásról szóló református tanítás tárgyalását és ismertetését a Zsinat Tanulmány Bizottsága ajánlotta a konferenciákat rendező szervezetek figyelmébe. Ennek oka az, hogy 1999. október 31-én a németországi Augsburgban a Lutheránus Világszövetség (Evangélikus Egyház) és a Római Katolikus Egyház képviselői „Közös Nyilatkozat”-ot írtak alá a megigazulás tanáról.

A Közös Nyilatkozat aláírásának tényét a magyar világi és egyházi sajtó is úgy kommentálta, mintha a reformáció legnagyobb és legfontosabb tanításának kérdésében a két felekezet között ledőltek volna a válaszfalak. Ezt a téves következtetést azonban csak azokkal lehetett és lehet elhittetni, akik nem ismerik a bibliai megigazulás-tan lényegét és az ezzel kapcsolatos református-kálvini tanítást. Ezért szükséges, hogy ezt a fontos bibliai tanítást minden presbiter ismerje, hiszen a presbitérium egyik feladata a tiszta református tan feletti őrködés, és annak megvédése.

Luther azt mondta, hogy a megigazulásról szóló tanítás olyan fontos, hogy ettől „nem tágíthatunk, és belőle nem engedhetünk, ha az ég és a föld összeomlik is.” Elődeink pedig azt mondták – és joggal –, hogy az egyház léte e tanon áll vagy bukik. Ezért hangsúlyozzuk, hogy e tant minden református presbiternek ismernie és hinnie kell, egyháza iránt vállalt felelőssége és személyes üdvössége miatt! E tan bibliai igéi közül néhányat idéznék: „ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett

bűnöket elnézte türelme idején, hogy e mostani időben mutassa meg igazságát: mert ahogyan ő igaz, igazzá teszi azt is, aki Jézusban hisz” (Róm 3,24-26).

„Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ő általa kaptunk hitben szabad utat ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk...” (Róm 5,1-2).

„Isten azonban abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk. Ha tehát már most megigazított minket az Ő vére által, még inkább meg fog menteni minket a haragtól” (Róm 5,8-9) (újford.).

Mit jelent a megigazulás?

Ez a szó Pál apostol korában bírósági szakkifejezés volt. A bírósági tárgyaláson részt vevő három fontos személy viszonylatában használták. Első személy volt a vádlott, akit bepereltek, második személy a vádló, harmadik pedig a bíró.

A per kimenetele, a végső ítélet kimondása kizárólag a bíró kezében volt. A bíró a vádlottat vagy elítélte, vagy felmentette. Mivel bíró mondta ki a végső szót, a vádlottat igaznak nyilváníthatta akkor is, ha az bűnös volt. Ha valaki ezzel nem elégedett meg, fellebbezhetett.

A Biblia azt tanítja, hogy a vádlott az ember. „...Nincs különbség: mindenki vétkezett és híjával van az Isten dicsőségének” (Róm 3,23).

A Biblia számtalan helyen hangsúlyozza, hogy kivétel nélkül minden ember vádlott. Az embert vádolják bűnei, a Sátán, s a lelkiismerete is. Az ember bűnös természete és Isten ellen elkövetett bűnei cáfolhatatlan tények.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

A bíró: az igazságos Isten! „A megigazítás, vagy megigazulás” fogalma a Bibliában azt az aktust jelenti, melyben Isten, mint bíró a bűnös embert nem csak felmenti a kárhozát ítélete alól – azáltal, hogy bűnbocsánatban részesíti –, hanem azt is, hogy a bűnös embert fiává fogadja, és mint igaz embernek jogot ad az örök életre. Vagyis a megigazító isteni döntés lehetővé teszi, hogy a bűnös ember üdvözüljön!

Mi a megigazulás oka?

A megigazulás fontos kérdése: hogyan lehet a szent és igazságos Istent „rávenni” arra, hogy a bűnös embert igaznak nyilvánítsa?

Az bizonyos, hogy ember erre Istent soha nem tudja rávenni, sem ezt kiharcolni.

A Biblia egyértelműen tanítja, hogy igazá nyilvánításunk, s a bűnbocsánat oka nem bennünk van, hanem Jézus Krisztus áldozatában! Erre utal a már idézett Róm 5,8-9.

Jézus Krisztus az, aki elszenvedte a büntetést helyettünk.„Krisztus megváltott minket a törvény átkától, úgy, hogy átokká lett érettünk” (Gal 3,13).

Krisztus az, aki betöltötte Isten törvényét is helyettünk (Máté 5,17; Gal 4,4-5). Krisztus az egyetlen igaz, szent és tökéletes bárány (1Pét 1,18-19).

Isten ennek az igaz, szent és tökéletes bárányának áldozatáért – mint bíró – teljes bocsánatot ad nekünk, sőt Jézus Krisztus igaz voltát nekünk tulajdonítja és bennünket igaznak nyilvánít!, mert „ahogyan az egy ember engedtlensége által sokan lettek bűnösökké, úgy az egynek engedelmissége által is sokan lettek igazakká” (Róm 5,19). Megigazulásunk, igaznak nyilvánításunk oka tehát nem bennünk van, hanem kizárólag Jézus Krisztus személyében (1Kor 1,30).

Hogyan lehet engem a megigazulás?

Halljuk a Biblia választát: „Kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez, nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék” (Ef 2,8-9).

A megigazulás tehát, melyet Isten Jézusért kínál az embernek, hit által lehet a miénk. Hogy értsük azt, hogy „hit által”?

Ebben az összefüggésben hinni azt jelenti, hogy elfogadni. Isten kegyelemből

kínálja a megigazulás ajándékát, a hit pedig az a „kéz”, mely Isten ajándékát elfogadja. Nagyon fontos látnunk, hogy a megigazítás, a bűnbocsánat ajándéka Jézus Krisztus személyétől elválaszthatatlan, vagyis Krisztus személyéhez van kötve. A megigazulás tehát csak Krisztussal együtt adatik a hívőnek.

„Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyne ajándékozna vele együtt mindent minékünk” (Róm 8,32).

Amikor egy ember Jézus Krisztust, mint személyes megváltóját a megtérésben hitel elfogadja, akkor adatik neki Krisztussal együtt a megigazulás is. A Biblia nagy örömmel abban áll, hogy Isten az ő legnagyobb ajándékát ingyen, kegyelemből kínálja az embernek.

Mit jelent az, hogy én megigazult ember lettem?

Azt, hogy Isten – Jézus Krisztus áldozatáért – engem, a tetőtől-talpig bűnös és kárhozatra méltó embert, igaznak nyilvánít. Vagyis, mivel Isten Jézus Krisztus igaz voltát nekem számítja be, egész lényem és cselekedeteim Isten szemében igaznak nyilváníthatnak.

Fontos kihangsúlyoznunk, hogy Isten szemében lettünk mi igazak. A megigazítás ugyanis nem azt jelenti, hogy jó ember lettem, se nem azt, hogy bűnös természetem megjavult, mert a megigazulás az állapotomon nem változtat semmit, viszont Isten előtti helyzetem lett más. Lényem szerint bűnös, de Isten előtti helyzetem szerint igaz ember vagyok.

A reformátorok ezt úgy fogalmazták meg, hogy a megigazult ember, földi élete végéig egyidejűleg bűnös és igaz ember marad. (Simul iustus et peccator!)

Befejezésül: a római katolikus tanítás szerint a megigazulás az embernek automatikusan adatik akkor, amikor a pap cselemőként megkereszteli. A megigazulás közvetítője tehát a keresztség. A református tan szerint pedig, ahogy láttuk, a megigazulás, a személyes megtérésben Jézus Krisztust hitben elfogadó közösség által adatik a hívőnek. A két tanítás között „ég és föld” különbség van. Alázattal, de mégis tántoríthatatlan hittel valljuk, hogy a Biblia mellettünk szól.

A Presbiteri Szövetség Egyházkerületi Konferenciáján, Pécelen, 2001 április 7-én elmondta:

Sípos Ete Álmos
református lelképásztor

Keletkezéstörténet

Márk írása szerinti evangélium

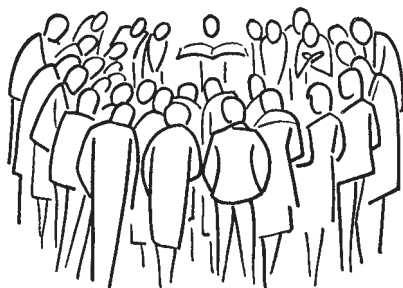
Márkot tekintik az első teljes evangélium szerzőjének. Előtte is készültek rövidebb leírások, főleg a szenvedéstörténetről és néhány csodáról, de az első teljes evangéliumi leírás Márk nevéhez fűződik. A gyülekezeti istentisztelet központjában kezdetben elsősorban Jézus kereszthalála és feltámadása állt. Ezen kívül szóltak még Jézus emberré létééről, isteni küldetéséről és visszajöveteléről. Márk azt ismerte fel, hogy az igehirdetésben Jézus teljes életét kell figyelembe vennie. Így lehet közelebb kerülni a kereszten történtek megértéséhez. Műve összeállítása során az ószövetségi prófétákat vette alapul. A próféták szavai ugyanis összefonódtak az eseményekkel. Az evangéliumi történéseket Jézus beszédével egybe fogta. Márk, evangéliumát a római pogány keresztyéneknek írta, akikre Jézus élete cselekedetei, csodái voltak hatással. Ezért tartotta Márk fontosnak a történelmi események elbeszélését. Olvasóira tekintettel Jézust Isten Fia elnevezéssel illeti, mert ez számukra érthetőbb volt, mint a Messiás név. Márk jól ismerte az őskeresztyén gyülekezetet. Valószínű, Péter apostolon keresztül jutott hitre. Erre utal az 1Péter 5,13: „Márk az én fiam” kitétel. De Márk Pállal és Barnabással együtt missziói úton is részt vett (Csel 13,1; 15,39). Pál munkatársának tekintette Márkot (Kol 4,10). De együtt volt Péterrel Rómában. Így élete egyaránt kapcsolódott Péterhez és Pálhoz, akiktől az evangéliumi eseményekről első kézből, hitelesen értesülhetett.

Euszébiusz (Kr. u. 260-340) feljegyzése szerint Márkot – aki Péternek kísérője és tolmácsa volt – felkérték, hogy írja le Péternek egyik élő szóban elmondott evangélium hirdetését. Ennek Márk eleget is tett. Pápiasz hireápoliszi püspök (Kr. u. 70-155) szerint Márk mindent – vagyis amit Pétertől és más apostoloktól hallott – megbízhatóan írt le. A Márk által leírt evangéliumi események elevenek. Jézust, valamint a körülötte történeteket szinte láthatóvá teszi az olvasó előtt. Márk – ellentétben Mátéval – Jézusnak csupán néhány beszédét és azokat is röviden írja le. Példázatai közül is keveset említ meg. Jézus igehirdetéséről, működéséről és magatartásáról az olvasóval Isten üdvösséget hozó jelenlétét látta meg.

Az Ige körül

A Te utadon

Zsoltár 25,1-22

Az ember különböző élethelyzeteiben különböző utakat választ. Életének alapvető jellemzője az útkeresés. Sok út kínálkozik. Ez az én utam, kiált fel! Ezt az utat én járom! Magam alakítom ki, szabad döntésem alapján. A magam útján eligazodom. Utat választunk egyedül, vagy más úton járókhoz csatlakozunk. Az úton járás életünk átmeneti és veszéllyel teli jellegre utal. Az ósatyák vándorlása arra int, hogy nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük (Zsid 13,14). Izrael fiai számára, mint közösség számára veszedelmessé vált az úton járás, mert kísértéssel volt teljes. Nincs mit enni! Nincsen vizünk! Hallgat az Isten; öntsünk aranyborjút! Lázadás, tagadás, reménytelenség ütötte fel fejét, mint az úton járás közösségi betegsége.

Egyéni útonjárásunkat a gyengeségünk, oltalomra szorultságunk jellemzi. Bárányként járjuk az utat és ösvényt (Zsolt 23. rész). Pásztorra van szükségünk, aki lelelőről-lelelőre vezet. A Pásztor ismeri a lelelőket és az oda vezető ösvényt. Az ezer veszélynek kitétt bárány-életünkben a Pásztor a megőrzőnk. Isten csodálatos egyberendezésére figyelhetünk fel kijelentéseiben: Én vagyok a jó Pásztor (Jn 10,11). Én vagyok az Út (Jn 14,6). Nincsen hát szükségünk másra, csak a Te utadra és Te-

reád, az engem megőrizni képes jó Pásztorra. Aki megtalálta az Urat, az az Ő útját járhatja, ahol mellette van a lépteire vigyázó Pásztor. Ezért kérhetjük a zsoltárossal: „utaid Uram mutasd meg”! Az Úr megismertetett útjával és megtanít az útján járásra.

Isten utat ad, amelyen vezet, de nem tekinthető életünk utat jelző, utat mutató tájelőző táblájának. Az útjelző tábla az út irányát mutatja. Sokféle útjelző táblával találkozhatunk. A gazdagság útja. A nyugodt élet útja. A biztos megélhetés útja. Ezekre az utakra csupán tábla mutat. Tanácsol, és magunkra hagy. Azután lehet az utat egyedül járni. Nincsen, aki kísérjen. Nincsen, aki megőrizzen. Az útjelző táblák irányt mutatnak, de nem vezetnek a célig. Gyakran összerendezünk össze nem tartozó dolgokat. Útjelző tábla segítségével kiválasztjuk a nekünk tetsző utat, azután kérjük Istent, hogy az általunk választott úton vezessen és őrizzen meg. Isten, gondoskodjál arról, hogy a magam választotta úton jussak el célomhoz. Nincsen szükségem a te utadra, csak a te megőrző rám-vigyázásodra, az általam biztosított sikerre, de az én utamon! Nem ilyen úton járók vagyunk? Nem az Isten ilyen segítségével imádkozunk?

A zsoltáros így kiált fel: „Utaid, Uram, mutasd meg! Ismertessed meg velem. Ösvényeidre taníts meg” (4). A te utadat te mutasd meg! Azon akarok járni! Te vezess a te utadon (4-5).

Az Úr útján járás ráhagyatkozást jelent. Ő az út és Ő a Pásztor. Elfogadom az általa felajánlott utat. Ráhagyatkozom, bár csak annyit tudok róla, hogy a Te utad.

Mit jelent az Úr útján járás? Az Úr útja tele van beváltható ígéretekkel. Minden útja szeretet és hűség (9-10). Aki az Ő útját választotta, az azon, mint az Úr szövetségese járhat. Élete boldog marad! Nem a boldogság útját választva lesz boldoggá. Az Ő útját választva élete boldog marad. Azért marad boldog, mert megbocsátja bűneit (12). Az Ő útját járva ugyanis bűnök sokasága válik ismertté. Minél inkább járom az útját, annál inkább válnak nyilvánvalóvá bűneim. Sőt, megvilágosodnak az ifjúságom korában, a tudatlanság állapotában elkövetett bűneim (7). De útján járva nyilvánvalóvá válik, hogy megbocsátatnak bűneim és ettől válhatok boldoggá. Akinek megbocsátatnak bűnei, az a bűnbocsánat boldogságában marad.

Az Úr útján járva lehetővé válik önmagunk megismerése. Annak láthatom magam, aki vagyok. Ki vagyok én? Magányos és nyomorult (16). Szívem szorongással teli (17). De csak azóta láthatom magam annak, aki vagyok, amióta az Úr útját járom. Minthogy megmutatta az Úr, ki vagyok, attól kezdve nem kell magamra figyelnem, hanem szemem állandóan az Úrra néz (15), és nem szégyenülök meg. Megszabadít minden nyomorúságból. Útján szeretettel és gyöngéden vezet (6). Tudom kinek hittem és tudom kivel járok. Mindez bizonyossággal tölt el.

Az úton járás fontosabb jellemzője, hogy közben az Úr átformál. Közösségbe van az öt félőssel (14). Ez a vele létrejött közösségi lét mássá alakít át. Dicsőségről dicsőségre alakulunk át az Ő arcához hasonlóvá. A vele való közösségben élés nem életünk módosítását jelenti, hanem a mássá alakulást. Ez a mássá alakulás más emberré léteket jelent. Romlottságunk miatt mi nem vagyunk alkalmasak a mássá válásra. Nem mássá válunk, hanem új teremtményé kell válnunk. Közösségében új emberré formál, új teremtményé szül.

Dr. Cseh Lajos

**Semmi sem bizonyítja
jobban, hogy Krisztus
bennünk lakozik, mint az,
hogy szeretjük
embertársainkat.
(Auguste Quartier)**

*Azt mondta Jézusnak Péter:
„Uram, te mindent tudsz,
te tudod, hogy szeretlek téged!”.*

*Jézus azt mondta neki:
„Legeltesd az én juhaimat!”
(János 21,17)*

Keletkezéstörténet

Márk, evangéliuma nyitó szakaszában (1,1-13) azt bizonyítja, hogy mindaz, ami ezután fog bekövetkezni, az ószövetségi ígéretek beteljesülése. A nyitott égbolt alatt az Isten kijelentése, a „szeretett Fiú” érthetővé és hitelessé teszi mindazt, ami a későbbiekben Jézussal történik.

Márk evangéliuma Jézus halála és feltámadása felől íródott. Evangéliuma 4/5 részét a passió teszi ki. Ezért nevezték – egyebek között Martin Kähler is – „részletes bevezetéssel ellátott szenvedéstörténetnek”. Evangéliumában minden a kereszt és a feltámadás felé mutat.

Az irgalom kultúrájáért (I.)

Bibliatanulmányom első részében az irgalom időszerűségéről szólok, azután a bibliai háttérrel, harmadjára néhány teológia-történeti példát említek. Végezetre az irga-

lom mai esélyéről és szükségességéről fogalmazok meg öt tételt és egy imádságot. *Van-e helye még az egyre inkább irgalmatlanná váló világban irgalmasságról beszélni, irgalmasnak lenni, az irgalom kultúrájáról gondolkodni? Igen, éppen azért, mert alig lelhető fel. Igen, mert erre kötelez minket irgalmas menyeyi Atyánk, aki Krisztusban irgalmazott rajtunk, s irgalmából élünk. Igen, mert a teremtet világnak, s a felebarátnak, de nekünk is, szükségünk van az irgalomra, nyögünk és sóhajtozunk, amíg meg nem elégítettünk vele. Igen, mert reménytelenség ellenére reménykedünk az irgalom Istenében. Igen, mert Jézus követésében nem valósíthatunk meg mást, mint az irgalom, azaz az önkéntes önkorlátozás lelki kultúráját és mindennapi etikáját. Elég példaként említeni Albert Schweitzer megélt krisztusi etikáját („Ehrfurcht vor dem Leben – Leben und leben lassen”), akinek Nikos Kazantzakis, a görög író ajánlotta Isten szegénykéje című regényét Assisi Ferencről, így: „Korunk Szent Ferencének, Albert Schweitzernek ajánlom ezt a könyvet”. De említhetjük Teréza anya irgalmas szolgálatát a haldoklók között, az irgalmas kéz kultúráját, amely elkíséri a távozót Krisztus*

hazafogadó kezéig. Vagy Roger Schutz közösségét, ugyanígy a pomeroyei (Franciaország) református női rendet, melyekben a kicsinyekhez, a megfáradtakhoz való odahajlás etikája valósul meg. Vagy az 50 éve elhunyt Dag Hammarskjöld irgalmasságát, amit a diplomácia szintjén, az ENSZ főtitkáráként próbált gyakorolni. És nem felelhetjük most sem azokat, akik a Duna-deltában és Recskben, vagy a katorgák sok sötét celláiban, illetve a pszichiátriai klinikák rafináltan kifinomult eszközei között születettek irgalmas társsá a foglyoknak és a kezelteknek. És ki ne tudna említeni egy-egy istenáldotta szülőt, nagyszülőt, lelkészt vagy tanítót az elmúlt évtizedekből, a mi irgalmas samaritanusainkat, akikben maga Jézus Krisztus hajolt oda szívünkhöz, életünkhöz. S teszi ezt ő ma is. Ki merné azt állítani becsülettel, hogy nincsenek a Szentléleknek irgalmas lovagai jelen a mi világunkban? Hát nem mély alázattal kell megköszönni és megvallani, ha és amennyiben közülünk valakit Urunk irgalma edényévé formált?

De mit lehet tenni az irgalom hatékonyabb gyakorlásáért?

Bibliai háttér

Nem kívánok részletekbe menő elemzést tartani egy textusról, bár erre is nagy szükség lenne. Inkább az összefogó módszert hívom segítségül, egyfajta pneumatikus együttlátást. Az ószövetségi irgalom fogalom háttérében álló heszed szó jelentése: szövetséghez hű magatartás, hűség – igen

gazdag tartalmára, meg az újszövetségi eleosz, oiktirmosz, szplankha, azaz együttérzés, együtt szenvedés szókra itt csak utalni tudok. A természetlen fügefá példázata (Luk 13,6-9), a tékozló fiú példázata (Luk 15,11kk), az irgalmas samaritanus példázata (Luk 10,25-37), valamint az irgalom tetteit felsoroló, az utolsó ítéletről szóló Igék (Mát 25,34kk) mintegy lobogó fáklákként, igei őrtüzekként keretezik mondanivalómat.

Zakariás éneke (Luk 1,68kk) Isten könnyörülő irgalmáról foglatatát adja az ó- és újszövetségi üzenetnek. Ez pedig arról szól, hogy *Istennek belső lénye és lényege maga az irgalom*. Efraimról mondja az Úr: „Hát nem drága fiam-e Efraim, és nem kedves gyermekem-e? Valahányszor megfenyegetem, mégis mindig törődöm vele. *A bensőm remeg érte, irgalmaznom kell neki*” (Jer 31,20). Jézus, amikor látta a sokaságot, könnyörületességre indult rajtuk (Mt 9,36). Pál pedig így fogalmaz: „Isten gazdag lévén irgalmasságban, az ő nagy szerelméből, mellyel minket szeretett, minket, kik halottak voltunk a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal... kegyelemből tartattatok meg!” (Ef 2,4-5). Ezt a belső atyai-isteni lényegét hozta le a Földre Jézus, a Hitvallás szerint egészen a poklokig. Valami páratlan dolog történt akkor, ami megingatta a Földet. Jézus emberré lett, hogy megtanítsa, illetve népében újra előtérbe állítsa az irgalmasságot. A legbelsőbb hatóerőként megjelenő irgalom Jézus gyógyításaiban, bűnbocsátó találkozásaiiban lett evilági hatóerővé. Az egész földi látóhatárt helyrebillentő hatássá, mely megváltoztatta az embereket, szűk életkörükből Isten tágas látóhatára alá vonta őket, napjaikat, kapcsolataikat. Ezért igaz a régi fogalmazás: *az irgalom tökéletesíti a világot, a társadalmat*.

Az a tapasztalati megfigyelésem, hogy az irgalmat nem lehet általánosságban megfogalmazni, mindig konkrét összefüggésben lehet rámutatni: igen, most itt és itt történik, és mindig az ellentéte függvényében. Az irgalom az irgalmatlanság kontextusában rajzolódik ki igazán. Valójában lényünk középpontját érinti, a legmélyebb személyiség-tartományokat. Válszázként búvik elő bennünk, mégpedig a szenvedés, a nyomorúság érintésére jelenik meg, ha kapcsolatban vagyunk Azzal, aki irgalmas jelenlétével feltölti szívünk rejtett ciszternáit. Ha az irgalom papja, prófétája, királya, Krisztus bennünk él, akkor nyílik meg szívünk mások nyomorúsága láttán, mert Krisztus indul meg bennünk a másik elesettségére, ő akar ki-

lépni belőlünk a másikkhoz, úgy, hogy magával visz minket a felebaráthoz. Így a Krisztusban és az általa megnyitott szívben megszületik az együtt szenvedés, a visszahangképesség, a szenzibilitás és a rezonancia. S innen egyenes út vezet a cselekvéshez, a gyakorolt irgalmassághoz. Máté 25,34-40 értelmében, megelégtíteni azokat, akik ilyen szükségben vannak: éhség, szomszomság, jövevényesség, mezítelenség, betegség, fogság. A *szociális irgalom* gyakorlását kéri számon itt Urunk. Ugyanakkor a szociális irgalom tetteit is, mintegy feladatként élénk adja: enni adni az éhezőknek, inni adni a szomjazónak, befogadni a jövevényt, felruházni a mezítelent, meglátogatni a beteget, elmenni a fogolyhoz, a legkisebb emberre is úgy tekinteni, mint aki által Krisztus szólít meg, állít meg, tesz figyelmessé és a szociális irgalom gyakorlására ad alkalmat.

Valóban nagy kérdés: *hogyan válunk fogékonyra az irgalom cselekvésére, hogyan kapunk szükséglet meglátó, észlelő szemet, szívét, lelkületet?*

Először is úgy, ha belátjuk, hogy *mi is irgalomra szorulunk*. Erről szól egyebek között a tékozló fiú története, amikor a fiú messze-távol az atyai háztól, irgalmatlan viszonyok között visszaemlékezik az otthoni jólétre, s megfordul, elindul haza. A legfontosabb mozzanat, az első lépés: *a bűnbánat*, a szív megtisztítása, ráhangolása az isteni irgalom befogadására és önzetlen továbbadására. Példabeszédek 28,13: „Aki megvallja vétkeit és elhagyja azokat, az irgalmasságot nyer”. – Aki *felismeri* saját határait, gyengeségét, végességét, cselekvési lehetőségei korlátait, de mindezeket rábízva az Úrra, az ismeri fel a másikban is az irgalomra rászoruló embert. *Urunk elfogadja korlátainkat*, sokszor jobban, mint mi magunk, s ezek között tesz képessé az irgalmasságra. János 14,27-et nem csak a békeségre, hanem az irgalomra is alkalmazhatjuk: „Én adom néktek. Nem úgy adom néktek, amint a világ adja”. Aki *fogékony testvérszívvvel* néz a másikra, annak az nem tárgy, alkalom a jó cselekvésére, hanem irgalomra szoruló fele-barát, akinek lehetnénk akár mi is a helyzetében. Ő az, akire érvényes a gyógyulni vágyó beteg kiáltása: Uram, nincs emberem! (Ján 5,7). De ki a fele-barát? Aki a közelünkben van bajban: lehet, lelki-szellemi-idegi szükségben, nem is annyira materiális rászorultságban. De lehet, hogy ebben is...

Dr. Békefy Lajos

(Elhangzott a Doktorok Kollégiuma idei ülészáján, augusztus 23-án, az Irodalmi és Nyelvi Szekció ülésén.)

NYITOTT SZEMMEL

EGYSZER VOLT – VAGY FOLYAMAT?

Mármint a Reformáció, amelyet minden évben ünnepelek!

Ha a félretájékoztató többség nem is tudja, mi reformátusok tudjuk: a Reformáció nem csak hitújítást, hanem az eredeti hithez való visszatérést jelent!

A címben feltett kérdésre viszont már nem adnak egységes választ egyházunk tagjai, vagy éppen tanítói. Sokan úgy gondolják, hogy a Reformáció végbement és lezárult úgy kb. 450 évvel ezelőtt. Mások folyamatnak látják, amely annak idején elindult, s ha zökkenőkkel, elakadásokkal is, de folytatódik... Én ez utóbbi nézetet vallom – ámde felmerül a következő kérdés: *mit* kell, vagy lehet még reformálni?! Teológiánkat, vagy egyházunkat?

Kálvin János útmutatása egyértelmű: „*Ecclesiam semper reformari debet!*” – vagyis az *egyházat* kell reformálni, hiszen a megváltás teológiája – vagyis a kegyelemből hit által való szabadulás a Sátán hatalmából – olyan egységes egész, amelyből elvenni, vagy hozzátenni nem szabad. Sajnos, mégis voltak és vannak olyan próbálkozások, amelyek – a reformációra is hivatkozva – alapvető hitigazságokat próbálnak meg kikezdeni... Ezek taglalásába nem kívánok most belemenni, ez nem egy kis cikk kereteibe való téma. Maradok az egyház reformálásánál!

Arra utalnék először, hogy milyen lassan – a nyugati kálvinista egyházaktól messze lemaradva – jöttek létre hazánkban a presbitériumok. Testvéregyházainkat tőlünk nyugatra presbitériánusoknak nevezik, mivel presbiteri vezetés alatt állnak. A presbitériumok szerepe, jelentősége a századok során nálunk is növekedett, de jelenleg sem egyezik a nyugatabbra élő testvéreikkel.

Előre haladtunk azonban a nők szolgálatba való bevonása tekintetében, mind lelkesen, mind presbiteri vonatkozásban. Igaz, szükséghelyzettel is szorított bennünket erre az egyház Ura! Meg vagyok róla győződve, hogy aki feltámadása után *először egy nőnek* jelent meg (Ján 20,11-18), valóban így akarja! Az első pünkösdkor meg is valósult Jól próféta jóslata: „kitöltök Lelkemből *minden* halandóra, prófétálnak fiaitok és *leányaitok*... még szolgálóimra és *szolgálóleányaimra* is kitöltök... Lelkemből, és ők is prófétálnak (ApCsel 2,17-18).

Ennek ellenére kevés nőről olvashatunk, aki a bibliai időben bizonyágtevő szolgálatot végezhetett volna (megjegyzem azért, hogy az a néhány jelzésértékű!). Ennek azonban egyszerű oka van: a társadalmi háttér. Női apostolnak abban az időben, s különösen a közel-keleti világban (zsidók és más előázsi népek körében) semmi, de semmi hitele, tekintélye nem lett volna, ha a csillagot lehozza az égről, akkor sem! Még a gyülekezetek szűk, családi körében való megszólalásukat is magukra nézve sértőnek találták a férfiak. Ezért történhetett, hogy Pál apostol, aki Filippiben igénybe vette Lidia gyülekezetszervező tevékenységét, a korinthusiaknak írt későbbi levelében megtiltotta a nők megszólalását, mivel „illetlen”.

Egy társadalom illemtanát nem utolsó sorban a benne jelenlévő előítéletek határozzák meg, no meg a hatalmi viszonyok... Az apostolok a meggyökeresedett szokásokat épp úgy tiszteletben tartották, mint az ókori társadalom a rabszolgatartó rendjét (Lásd Onezimus visszaküldése gazdájához!). A Jézus feltámadásáról bizonyágot tevő keresztyének semmiben sem kezdeményezték a kialakult rend megváltoztatását; alkalmazkodtak zsidókhöz és görögökhöz, mert *egyedül a megváltás hirdetése volt a fontos!*

Ha az első keresztyénektől jó értelemben akarunk tanulni, ezt az *alkalmazkodást* kövessük! Mi – az ókorival ellentétben – olyan társadalomban élünk, amelyben a nők *megkülönböztetése*, az élet valamely területéről való kizárása lenne több, mint egyetlen. Ahogyan az apostolok idején a nők nyilvánosság előtti megszólalása volt az egyetlen, megbotránkoztató dolog, úgy ma a korábbi kirekesztés fenntartása lenne az! Ezért illik bele a nők egyházi szolgálatba való bevonása az eredeti helyreállításába, a folyamatos reformációba!

Kövespataki László

Hálaadás a reformációért Erdélyből

Hálát adunk neked Istenünk, mennyei édes, jó Atyánk, hogy mindenkor gondoskodtál anyaszentegyházadról. Mindig voltak tagjai között szolgálatban és hűségben kiemelkedő tanítványok, akik nem tekintették magukat különbeknek másoknál, hanem a te dicsőségedért munkálkodtak embertársaik javára. Köszönjük, hogy igédnek tiszta fényét soha sem engedted kialudni, s hogy a reformációkor fényes lángra lobbanhatott megtartó beszéded. Vezess bennünket is, jó Pásztorunk, erre a tiszta forrásra! Táplálj igédnek üde legelőt! Add nekünk Szentlekedet, az engedelmesség, a hűséges szolgálat, a te anyaszentegyházadhoz való tartásunk örömét. Kövessen bennünket jósaod és kegyelmed! Ámen.

Az egyház megújulása

Az egyház veszélyeztetett, így szüksége van megtartásra. Az egyház megtartásának azonban ezt kell nyilvánvalóan jelentenie: létének, mint eseménynek a megújulását, alapításának a megújulását. Miután az egyház ténylegesen akut fenyegetettség esetében, egyedeiben és egészében a létéről vagy nem létéről van szó, ezért a megújulásánál kevesebb, vagyis a pusztta támogatása, segítése, javítása és ehhez hasonlók nem elégségesek a megtartására. Ha megtartatik, ha mindezek ellenére van az időben maradársága, akkor annak azt kell jelentenie, hogy ugyanaz, ami a keletkezésénél megtörtént, időről időre újra megtörténik, formációjának megfelelően mindig újolag a reformációja. Ha nem reformációban levő, akkor az azt jelenti, hogy a kísértésben, tehát a nem-egyházazá való zuhanásban elbukott és pedig menthetetlenül elbukott...

Hogyan olvassam a Bibliám?

- ❶ A Bibliát imádsággal,
- ❷ Alázatossággal kell olvasni.
- ❸ Figyelmességgel és buzgón.
- ❹ Krisztust kell keresni benne.
- ❺ Rendszeresen és folyvást kell olvasni.
- ❻ A nehéz helyeket fontolóra kell venni és mindig meg kell keresni az utalások szerint a párhuzamos helyeket.
- ❼ Meg kell vizsgálnunk, egyezik-e értelmünk az Írással, tapasztaljuk-e magunkban az igyekezetet az istenes életre.
- ❽ Amit meg nem értünk még, abban nyugodjunk meg Krisztushoz való engedelmisségben.
- ❾ Úgy olvassuk, hogy hitünkben öregbüljünk, mélyüljünk el, növekedjünk.
- ❿ Kérdezzük meg magunktól: mit tanított a Szentírás nekünk. Tanítsunk meg arra másokat is. Imádkozással fejezzük be.

Kálvin

Feledhetetlen óriás volt?
Nem!
Az eszméiben halhatatlan?
Nem!
A bátorság a főerénye?
Nem!
A tudománya dicsérendő?
Nem!
A jeltelen sír tette naggyá?
Igen!

Mert minden nagyság fundamentuma,
A gőgödnek légy szüntelen ura.
Ne áhítozd a hervadó babért,
Urad fizeti ki neked a bért!
Alázd meg mindig büszke önmagad –
Az Úr szolgálja térdein szabad!
Völgyben temessék, ne büszke hegyen,
S a sírja mindig jeltelen legyen!

Ürögdi Ferenc

Nem nagy hitre van szükségünk, hanem a nagy Istenbe vetett hitre!

(Hudson Taylor)

Ha akkora hitetek volna, mint egy mustármag, és azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen oda! – odamenne, és semmi sem volna nektek lehetetlen!

(Máté 17,20)

Emlékezetes presbiterek

Szalóky Dániel

(1845-1939)

A „bőség zavarát” emlegetik, ha sok lehetőség közül csak egyet lehet választani. Kiket idézzünk fel az „emlékezetes presbiterek” sok ezres sorából? Ez alkalommal azt az elvet hívjuk segítségül, hogy „A jó tanítvány minősíti mesterét”. *A tanítvány: nagyatádi Szabó István* többszöri földművelésügyi miniszter, kiváló mezőgazdasági szakember, a magyar földműves-társadalom kiváló képviselője. *A mester: Szalóky Dániel* erdőcsokonyai (Somogy megye) református rektor, tanító, s helybéli presbiter. Amikor az ősz mester negyvenéves helybéli szolgálatát ünnepelték, a tanítványok nevében a miniszter kézcsókkal köszöntötte tanítóját. Ő viszont a templomi ünnepség végén így köszönte meg a falu szeretetét: „*Mindezekelőtt az Istenhez könyörgöm bocsánatért, hogy gyarló ember tiszteletére ezt a szent házat felhasználjuk...*” (Gárdonyi János: Emlékezés nemes Szalóky Dánielről, 1939.)

E megjegyzés is tanúsítja, hogy nem akármilyen ember és presbiter volt Erdőcsokonya rektor tanítója. Osztatlan iskolában 110-120 gyermeket tanított! Hogyan lehetséges ez? – mondhatná egy mai pedagógus. Pedig nem nagyatádi Szabó István volt az egyetlen kiemelkedő tanuló!

A Pápa melletti Nemesszalókon született. Édesapja 8 holdas kisgazda. Dániel keresztelesekor azt mondta a kereszta-apa, a helybéli rektor: „Adja Isten, hogy e gyermekből tanító legyen!” – S úgy lőn!

A pápai kollégium végig kitűnő tanulója. A teológusokkal együtt tanulta a nevelést. Szőnyben kezdte segédtanítóként. Ideje lejártával állástalanná vált. Nem habozott sokáig. Gyalog elment Somogyba, ahol az esperes kinevezte erdőcsokonyai segédtanítónak. Hamarosan véglegesnek megválasztották.

Mivel még idős korában is élénken emlékezett arra, hogy miként kellett neki gyermekként érthetetlen definíciókat betanulni, egész életén át szemléltetve oktatta tanítványait. Képes volt arra, hogy

gyalog elmenjen Fiuméba egy üveg tengervízért. Megkóstoltatta tanítványával, s mindenki tudta, hogy a tenger sós... – Elvitte őket a közeli Drávára, hogy kipróbálják az első ott közlekedő gőzhajót. Idős korában még Szigetvárra vitte növendékeit, mert ott működött a legközelebbi telefon... – Az iskola gyermekseregét „*Gyermekegyletbe*” tömörítette. Tagdíjat fizettek, melyen gyermekújságot, ifjúsági könyveket rendelhettek. Nagyatádi Szabó István nyolc éves korában a gyermekegylet olvasókörenek titkára lett.

Rendszeresen cikkezett a Néptanítók Lapjában, a Somogyi Iskolai Szemlében, a Somogy, valamint a Barcs vidéke című lapokban. Közleményeire magasabb körökben is felfigyeltek. A minisztérium ösztöndíjjal a bécsi világiállításra küldte, hogy a látottakat tanítótársai számára gyümölcsöztesse. A budapesti millenniumi kiállításra pedig 500 erdőcsokonyai volt tanítványát vitte nem csak nézelődés céljából. Színjátzó csoportjuk szerepelt is a kiállításon oly nagy hatással, hogy maga Blaha Lujza gratulált nekik a színpadon!

Még nem szóltunk a presbiteréről. 1871-ben az ország tanítóinak hódmezővásárhelyi gyűlésén előadást tartott „*A közelgő zsinat és a tanító*” címen. A mintegy 2500 betűs határozati javaslatának lényege a következő:

I. Ne csak az iskola, de a tanító is szorosán az egyház testéhez fűzessék.

II. A lelkesekkel való testvéries viszony létrehozása és biztosítása.

III. Amely egyházi iskolában három vagy több tanító működik, az egyik erre képesített és ihletett tanító kizárólag a vallási tantárgyak tanításával legyen megbízva.

IV. Készítsessék új énekeskönyv, hit-erkölcstani kézikönyv. Biblia gyermekeknek.

Ennek következtében kaptak helyet a tanítók képviselői az egyházigazgatás minden szintjén. (Ő magának konok kitartásával sok ellenfelet szerzett.)

40 éves tanítói ünnepélyén, 1906.
Első sor, középén.

Somogy megyéből sok református család rajzott ki a Dráva másik oldalára, Horvátországba. Egy somogyi holdért ott hasonló minőségben 3-4 holdat is lehetett vásárolni. Több magyar református templom épült. Ámde amint lenni szokott, kezdtek feladni magyar voltukat. Faluról falura ment. Vitte az énekkart is magával. Lévita tanítóként Igét hirdetett. A nagy *Czeglédy Sándor*, aki fiatalon itt a nagypiszanicai szórványmisszióban kezdte pályáját, nem takarékoskodik a dicséző jelzőkkel, amikor Szalóky Dániel úttörő és önkéntes munkássága szóba kerül.

Egy-két cím Szalóky Dániel írásából: „*A tanító teendői a lábra kapott élvhajhászat és anyagiasság ellen*”, „*A munka szeretete és a szeretet munkája a tanítóban*”, „*A valláserkölcs képzés és annak eszközei*”, „*Búcsúszózat és kérelem szeretett egyházamhoz*”.

Nyugdíjasként nyugtalan volt. Idős korában előbb Nagyatádon élt, ahol nem volt egyházközösség. Szervezte a gyülekezetet és a templomépítést. Harang helyett személyesen invitálta a híveket istentiszteletre. Nyolcvanas éveiben fél lábára megbénulván visszaköltözött egykori falujába. Kilencvenévesen családjának és tanítványainak írta végrendeletét:

„*I. Szeressétek egymást, mint én szeretlek titeket. A szeretet ne legyen tettetett. A soha el nem fogyó apai, anyai szeretetben egyformán részesítettétek gyermekeitek is. 2. Édesapátokról és édesanyátokról gondot viseljétek, s őket, ha kell, híven ápoljátok. 3. Egyházunk és iskolánk fennmaradásának és felvirágoztatásának ügye áldozatkész pártolóknak találjon bennetek. 4. Felekezeti elfogultság, vagy fajbéli gyűlölködés ne férközzék szívetekbe. Ha ezeket megfogadjátok, akkor nem hiába éltem és küzdöttem.*”

AZ 5. ORSZÁGOS PRESBITERI

Az 5. Országos Presbiteri Konferencia résztvevői az ország 46 gyülekezetéből ez évben – a múlt évi konferencia tanulságait is felhasználva – azzal foglalkoztak, hogy **hogyan élhetjük meg, valósíthatjuk meg a missziót.** Ennek során a szolgálatokból, az egymással való beszélgetésekből és a gyakorlati foglalkozásokból a következőket tanultuk:

❶ A missziói munka végzése során mindig *tisztában kell lennünk a misszió folyamatában részt vevőkkel: a küldővel, a küldöttekkel és azokkal, akikhez küldetnek.* Sohasem szabad elfeledkezünk arról, hogy a misszió kezdeményezője, a küldő maga az Isten. Ővé a misszió, az ő akarata, az ő terve. Ő az, aki ismeri az egész világnak, benne a küldötteknek és azoknak, akikhez küldetünk, a múltját, jelenét és a jövőjét, ezért csak ő tudja létrehozni

A résztvevők egyik csoportja

azt a kapcsolatot a küldöttek között és azok között, akikhez küldettünk, amely alkalmas arra, hogy a küldő üzenetét átadjuk. A küldött mindig a küldőnek van alárendelve, aki maga is csak a küldetése teljesítése során tudja igazán megismerni a küldőt. Azért, hogy a küldő minket megtanítsa feladatunkra, maga is küldötté vált, amikor Jézus Krisztus emberi testet öltött. Nekünk azt kell megtanulnunk, amiben Jézus számunkra példát mutatott. A küldöttnak tehát tanítványnak kell lennie.

❷ *A küldött tulajdonságait, az előzőekből következően is, a küldőre nézve lehet meghatározni.* Az a küldött, akit az élő Isten küld. Az lehet küldött, akivel az Isten vele van, még ha éppen el is akarja kerülni a küldetését (Jónás). Az a küldött, akinek a szót a szájába a küldő Isten adja.

❸ Az elhangzott szolgálatokból, a küldöttekről, rólunk, az előzőekben leírtak részletes kifejtését hallhattuk:

3.1. Az első küldöttek, az első gyülekezet példájából tanultuk, hogy figyeltek a tanításra, éltek az úrvacsorával, imádkoztak és gyakorolták a szeretetszolgálatot. Az apostolok, a missziót végzők háta mögött ott állt az egész gyülekezet. A felsorolt négy egymásba fonódó tevékenység tette lehetővé, hogy az evangélium szinte futótűzként terjedt el az akkor ismert világban.

3.2. A küldöttnak szoros kapcsolatban kell lennie a küldővel: igei kifejezéssel élve, bele kell gyökereznie. Különösen öt főgyökérszálról tanultunk:

– az Igével való rendszeres élés, ideértve a hallható, a látható és az olvasható Igét,

– az imádság,
– a lelki higiénia, vagyis a bűnöktől való megtisztulás,
– a szolgálat étellel és szóval,
– a közösség gyakorlása mindezekben, vagyis visszatérés (re-formáció) az első keresztyének életgyakorlatához. Az előzőekben a közösség gyakorlása azért fontos, mert így erősödnek a gyökerek, növekedik a fa, márpedig növekedés nélkül az élet elpusztul.

3.3. Csak azok a presbiterek küldöttek, akik így élnek. Akik nem így élnek, azok nem tudják vinni azt a többletet, amit a küldötteknek vinni kell:

– azt, hogy el tudom fogadni a másikat, akihez küldettem, olyannak, amilyen, sőt szeretni tudom, ahogy Krisztus is elfogadott olyannak, amilyen vagyok, sőt úgy szeretett és szeret, hogy meghalt érettem is,
– azt, hogy tudok minden gyarlóságom mellett olyan ideált a másik számára felmutatni, amelyért ő elfogad engem olyan vezetőnek, aki őt Krisztushoz vezet.

3.4. A küldött kötelessége a gyülekezet építése, amelyben ő, akárcsak a küldetésben, Isten munkatársa. A gyülekezet építése Isten folyamatos munkája, amelybe ő minket munkatársul fogad.

3.5. Akárcsak az egyénnek, az élő gyülekezetnek is növekednie kell, kifelé és befelé. A kifelé való növekedésnek először a lelkiekben kell megmutatkoznia, és csak erre az alapra épülhet a fizikai építés. A lelki építkezés téglái: az imádság, a jó hír továbbadása és a konkrét segítség testben, lélekben. Nem elsősorban prédikálni, hanem beszélgetni kell a másikkal, apró felhívó mondatokkal, megismerve a továbbadás titkát. A befelé való építkezés alapja a keresztyén kommunikációt segítségül hívó egyetértés és szeretet. Fontos, hogy megismerjük az Isten által mindenkinek adott lelki ajándékokat, akár azok kipróbálása útján is. Fontos, hogy a gyülekezet meleg fészek legyen, ahol mindenki jól érzi magát és megszólalhat. Jó eszköz erre az olyan biblióra, amelyen mindenki maga tudja felismerni az Ige üzenetét, hogy a Bibliát olvasó ember értse, értelmezze és alkalmazni tudja a naponta olvasott Igét.

3.6. *A gyülekezetépítés akadályai: a hatalmaskodó, a mindig csak kritizáló, az ellenségképet gyártó (pártpolitizáló), a gyülekezetet csak a saját élvezetére használó („társasági”) és a lelkiileg beteg presbiter. Ne erősítsük egymás előítéleteit, vonatkozhatnak azok korra, nemre, származásra, etnikai hovatartozásra, vagy bármilyen más, egymástól elválasztó tényezőre!*

3.7. A küldött presbiter első szolgálati köre a házastársa, a családja. A házasság önmagában nem boldogságszerző intézmény, hanem ahogy az anyaméh gyümölcse is „csak” juttatom, Isten áldása ad boldogságot. A presbiter számára, de minden református hívő számára fontos, hogy családja papja legyen, ami megnyilvánul a naponkénti családi áhítatokban is. Veszélyforrás, ha e mögött nem áll hiteles keresztyén élet, mert akkor az a családtagokat elriasztja.

3.8. A családban szerzett tapasztalatok is segítik a presbitereket a családlátogatásban, amelynek terhét így megoszthatják a lelkipásztorral. Ezt a szolgálatot is csak hitben járó presbiterek végezzék, azonban szabad erre szakmailag is felkészülni.

3.9. A hitben járó presbiter szolgálatának következő köre: presbitertársai, különösen, ha még nem járnak hitben. Ezt a szolgálata-

KONFERENCIA ÁLLÁSFOGLALÁSA

tot is meg kell előznie a hitben járó presbitertársakkal való együttimádkozás (lásd közösség az imádkozásban). Az itt nyert indítatással és erővel forduljon a hitben még nem lévő társaihoz. A presbiter missziói munkájának következő köre a gyülekezet. Így kapcsolódik a gyülekezet építéséhez.

3.10. A missziói munka segítője egyházunk missziói törvénye, jóllehet a missziót nem a törvény, hanem Jézus Krisztus Lelkének kényszerítő ereje alatt kell végeztünk. A törvény felsorolja mindazokat a missziói területeket, amelyeken missziói munkát végezhetünk, előírásokat tartalmaz ennek kereteire és ellenőrzésére. Ismerjük meg és éljünk vele.

3.11. A gyülekezeti munkát nemcsak szabad, hanem kell is terveznünk. A terveket Isten vezetése alatt kell összeállítanunk. Megvalósulása során a tervtől való eltéréseket folyamatosan elemezni kell, mert ez az elemzés lelki és gyakorlati tanulságokkal szolgál.

3.12. A tervezést, akár az egyéni lelkigondozást onnan kell kezdenünk, ahol a gyülekezet jelenleg van, vagyis az állapot felméréssel, az erős és gyenge pontok meghatározásával. Ezek ismeretében először a teológiai célt kell meghatározni és ennek megvalósítására kell az egyes alkalmakat (istentiszteletek, bibliaórák stb.) tervezni, tartalmukban és körülményeikben (hely, idő stb.). Mindezt úgy lehet összefoglalni, hogy azt kell megkeresnünk, hogy Isten milyenné akarja formálni jelenlegi gyülekezetünket. A gyülekezeti munkatervnek fel kell ölelnie a gyülekezeti élet minden területét, ideértve az anyagi, műszaki és jogi igazgatási ügyeket is. Itt is a jelenlegi állapotból kell kiindulni: tudnunk kell, hogy mit bízott ránk Isten, mivel kell sáfárkodnunk. Minden ügyet a misszióknak kell alárendelni, vagyis a missziói tervből kell kiindulni. Hangsúlyozni kell, hogy ez anya-

A szövetség elnöke „diakóniai szolgálat” közben

gi ügyeinkre is vonatkozik: a misszióknak kell alárendelni anyagi terveinket is, nincs helye rosszul értelmezett takarékoságnak, nosztalgizásnak, de pazarlásnak sem. Különösen ügyeljünk hitünk cselédeire, a lelkipásztorok, alkalmazottak megbecsülésére. Célszerű a gyülekezeti munkatervet több éves kitekintésben elkészíteni.

3.13. Gyülekezeti munkatervet – már jellegéből kifolyólag sem lehet bárkinek is egyedül készítenie. Az a fokozatos fóru-

mokon, bizottságokon – mindenekelőtt a missziói bizottságon áthaladva kell, hogy a presbitérium elé jusson, de meg kell ismertetni a tervet a gyülekezettel is.

④ Azokról, *akikhez küldettünk, a következőket tanultuk:*

4.1. Azokhoz küldettünk, akikkel Istennek terve van, vagyis minden emberhez, minden néphez, de mindenekelőtt saját háznépünkhöz, gyülekezetünkhöz, egyházunkhoz, népünkhöz.

4.2. Akikhez küldettünk, válságban levők, elbizonytalanodottak, látászavarban szenvedők és nagyot hallók. Azonban Jézus Krisztus éppen a sántákat, bénákat (elbizonytalanodottakat), vakokat, siketeket gyógyította. Nekünk – lelki értelemben őt kell követnünk, hisz azért is lett emberré, hogy nekünk példát mutasson.

4.3. *A világ ma* a reménytelenség, elkeseredettség állapotában van. Nem erkölcstelen, hanem *erkölcs nélküli*. Nem a bűn lett nagyobb a történelem folyamán, hanem következményei, hatásai nőttek meg. Azt is tanultuk a Bibliából (pl. Káin), hogy a bűnnel nemcsak másokat, hanem magunkat is megrontjuk.

4.4. Európai keresztyénségünk is válságba került, melynek gyökere abban van, hogy államvallássá lett, vagy valamilyen más módon kötelezővé vált. Ez azonban nem az egyetemes anyaszentegyház válsága, mert ahol ez a kötelező keresztyénség nem volt, vagy éppenséggel tiltva volt, ott ma szinte robbanásszerűen növekszik a hívő lelkek száma: Ázsia, Afrika, külön is kiemelve Ukrajna, Kuba.

4.5. Ezért, amikor most új kaput nyitott nekünk az Úr, nagy a felelősségünk, hogy ezzel éljünk és hirdessük az Igét alkalmas és alkalmatlan időkben.

⑤ *Néhány gyakorlati tennivaló:*

5.1. Világossá vált, hogy legalapvetőbb feladatunk, hogy minél több ember kezébe adjuk a Szentírást, és segítsük őket abban, hogy értsék is, amit olvasnak, mert az, hogy szívig is érjen, az Isten újjászüelő kegyelme. Ezért olyan alkalmakat szervezzünk gyülekezetünkben, házaknál, családunkban, ahol Isten Igéjét együtt olvassuk és meg is beszéljük. Ezért tanultunk arról, hogy hogyan vezessünk úgynevezett *beszélgetős bibliaórákat*.

5.2. Közösen lelkipásztorunkkal készítsük el a jövő évre a gyülekezeti munkatervet, a költségvetést, amelyeknek elkészítéséről szintén tanultunk és gyakoroltuk.

5.3. Erősítsük saját Ige- és hitvallás-ismeretünket, amelyet célszerű kiegészíteni a szolgálatunkat segítő szakismeretekkel: diakónia, lelkigondozás, házasság- és családgondozás stb., óvakodva attól, hogy az ismeret felfuvalkodottá tegyen.

5.4. Ismerjük meg egyházunk missziói törvényét, használjuk azt munkánkban, beszéljük meg a presbitériumban.

5.5. *Konfliktusainkat* egymás közt, akár gyülekezetünk tagjival, akár lelkipásztorunkkal, akár a kívülállókkkal *ne a jogi eszközökkel akarjuk oldani, azok legtöbbszörre nem vezetnek eredményre, hanem kommunikációval, bizalommal, kapcsolatépítéssel, egyetlen szóban összefoglalva: szeretettel.*

⑥ A konferencia résztvevői Isten iránti hálával megköszönik a konferencia minden kedves előadójának, szolgálattevőjének a szolgálatát, a konferenciatelep minden kedves munkatársának azt, hogy a résztvevők számára kedvező körülményeket teremtettek.

Tahi, 2001. szeptember 7.

Látogatás a felsőőri (oberwarti) reformátusoknál

Felsőőr Árpád-kori határőr település. Reformátussága szinte a reformációval egykorú. Németújvár hírneves „hérosa”: *Battyány Boldizsár* a francia hugenották tömeges kivégzése láttán írta meg nevezetes levelét apjának, melyben bejelenti

A felsőőri református templom

megegyezését, reformátussá válását, s párizsi követi tiszteről való lemondását. A budapest-kőbányai egyházközség autóbuzsnyai híve *szeptember 9-én* kétnapos várvidéki látogatása során közös istentiszteletet végzett az ősi felsőőri eklézsia híveivel. E látogatás – más összetételben – immáron a sokadik. (Külön tanulmány lenne az, hogy a legelső ilyen látogatással hogyan tört át a „vasfüggönyön” az első csoport 1980-ban.)

A felsőőri 1400 lelkes magyar eklézsia léte, megléte és továbbléte Isten gondviselése mellett a presbiteri rendszer eredménye. Németújváron, Rohoncon, Szalónakon szolgált Dunántúl első református püspöke, *Beythe István*, és utódai: *Patai István*, *Kanizsai Pálfi János*. Itt hirdette az ígét *Szenczi Molnár Albert*. Valamennyien csillagok a magyar égbolton. Ez időben egyedül Vas megyében négy református egyházmegye működött: a németújvári, vépi, körmendei és vízlendvai. A bécsi Burg és a bécsújhelyi érseki palota bosszúja minden gyalázatos eszközt felhasznált az itteni reformáció megsemmisítésére. 1663

Mindszentek napján 500 német lovas katonára Tormási Péter vasvári prépost vezetésével lerombolta az itteni református templomot, iskolát, lelkész- és tanítólakot. Lakóit elűzte. A presbitérium tagjait (nemesi kiváltságok!) meztelenre vetkőztetve szakálluknál fogva vonszolta végig az utcán, hogy katolikusokká „térítse” őket. (Lásd: az 1681-es soproni Országgyűlés iratait.)

A hitvalló presbitérium kitartott. Elérte, hogy fából ácsolt oratóriumot építhessen a Pinka folyó mellett. Száz év múlva kőből úgynevezett torony nélküli „magtár templomot” építhettek. Ennek századik évfordulójára már tornyot is ragaszthattak az oratóriumhoz. Az akkoriban szolgáló nagyhatású lelkész: *Gueth Sándor* megírta az eklézsia történetét. Ebből ismerhetjük a hihetetlenül áldozatos hitvalló presbiterek nevét.

A közbejött Trianon többszörös szórványhelyzetet teremtett. Azonban ma sincs kevesebb református Oberwartban, mint 1873-ban Felsőőron. Azóta voltak lelkipásztor nélküli évek. A helybéli születésű *Tölly Sándor* néhány hónapos szolgálat után meghalt. (Özvegye és leánya mind a mai napig sokféle formában szolgálják a gyülekezet életét.) Majd négy évtizeden át *dr. Gyenge Imre* volt az eklézsia „minisztere”. Fogalmazzunk pontosabban: az

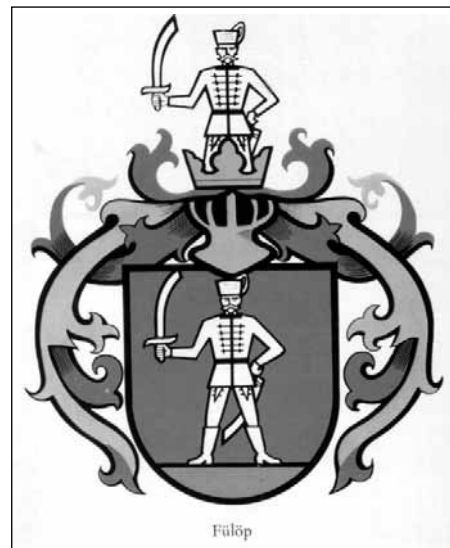

Az egyházközség címere

„eklézsia mindenese”. A szokásos, ám itt nagyobb felelősséggel járó lelkészi szolgálaton túl írt, rendezett, betanított színműveket az eklézsia ifjúságának, miket Burgenland-szerte évenként 10-15 helyen bemutattak a magyar településeken. Euró-

pai híru néptánccsoportot szervezett. Mindebben hitvese, *Edit* tiszteletes asszony volt segítségére. Ő azon papnék közé tartozott, akik férjüknek nem egyszerűen házastársai, hanem a küldetésben résztársai. Gyenge Imre intenzíven művelte a történettudományt, s két évtizeden át Ausztria református püspöke is volt.

Ebbe a sorba lépett az eklézsia mai lelkipásztora, *Guthy László* és presbitériuma. A gyülekezettel együtt szívélyesen várták

A Fülöp presbitercsalád címere

a budapesti atyafiakat. Isten áldja meg mai és jövője terveiket.

Végezetül figyeljünk Gueth Sándor gyülekezet történetének záró soraira: „*Itt van kegyes olvasó a felsőőri ev. Református egyház története. Láthatod ebből, hogy e teljesen elszigetelt, legközelebbi testvéreitől hat mérföldnyi távolságra fekvő egyház miként alakult, a zivatarok ostromai alatt miként fejlődött, s minő helyzetben van ma. – És most gondolkozzál egy kisé, s ha azon következtetésre jutsz, hogy itt napnyugaton mintegy ört állva van egy hitrokon gyülekezeted, melynek ajkain hal el a magyar „Miatyánk”, s mely bár más nyelvű, más hitfelekezetű lakostársak között elzárt sziget gyanánt magára hagyatva áll, jelenével biztosít, hogy jövője felől ne essél kétségbe: akkor hitrokon atyámfia! Áldjad csudálva a gondviselés útjait, s velünk egyesített esedező imádságod szálljon Istenhez e szavakban: „Uram! Tartsd meg a te népedet!”*

Dr. Papp Vilmos

Napjaink margójára

**Szeptember 11.
USA**

Harckészültség – imakészültség

Hetekkel a szörnyű amerikai terrortámadás után, az új évezred első évében bekövetkezett szinte apokaliptikus eseményt követően csak ezt tudom írni Kedves Olvasóinknak: féltő szeretettel és imádságos szívvel köszöntöm Önöket! Hiszen mindnyájan érezzük, hogy szeptember 11-e óta valami megváltozott. Lelkünkben veszélyjelző szirénák hangja zúg éberségre, ébredésre készítette, imára ösztönözve. Van, akit elmélyült számvetésre indítanak a történetek arról, mi is a valóban fontos életében és az életben. Vagy arra: mi az egyetlen szükséges dolog? Az első órák döbbenete óta nem tudok szabadulni a jeremiási Ige látomásos valóságától, ahol az Úr szól: *Tanítások lányaitokat siratóénekre, egyik asszony a másikat gyászénekre: Belépett ablakainkon a halál, bejött palotáinkba ...* (Jer 9,20-21). Ez történt meg szinte szó szerint a két felhőkarcoló üvegfalán át. Nem Nostradamus zavaros jóslatai teljesedtek be, hanem az egyetemes bűn mélységeibe zuhanó emberi valóság lepleződött le. Meg az emberi szívben lakozó istentelenség, és a lélektelenség lett nyilvánvalóvá. *Negatív kijelentés volt ez a felhőkarcoló tetejéről a XXI. század emberének állapotáról!* De vegyük észre a kis csodákat is! A démoni büntény imakoalcióra indította azokat, akikben még él a hit, a remény, a felebaráti együttérzés. A harckészültségre imakészültség volt sokak válasza. A világhálón naponta olvashatjuk: amerikai és európai egyházak, gyülekezetek, hívó emberek kérik fohászukkal Isten irgalmát. Szinte azonnal létrejött az ígértetések, a reggeli és esti áhítatok, az elmélkedések világkoalíciója is, melyekben százezrek kutatják Isten akaratát. Pánik és cinikus közöny nélkül! Ismerik vagy nem Barth Károly megfogalmazását, de mindenesetre hiszik: ISTEN REGNÁL, URALKODIK MINDENNEK ELLENÉRE! A svájci és a német protestánsok Jézus-honlapján sokan osztják meg egymással imáikat és gondolataikat. Az elmúlt egyik vasárnapon New York

Imádkozzatok minden emberért!

Az egymásért való felelősségre különböző megfogalmazásokban hívjuk fel a figyelmet: „Minden magyar felelős minden magyarért.” – „Minden keresztyén felelős minden keresztyénért.” Ilyen változatban is fogalmazhatunk: „Minden keresztyén felelős minden emberért!” A keresztyének felelősek a keresztyénekért is, azokért is, akik még nem keresztyének. A keresztyének először is keresztyén testvéreikért felelősek. Miért? Azért, hogy megmaradjanak a keresztyén hitben és így ők is felelősséget gyakorolhassanak minden emberért. Ebben a sorrendben adja elénk Isten Igéje a másokért való felelősségünket: „Ezért tehát amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben” (Galata 6,10). Ebben a bibliai részben másik felhívás is van: „Egymás terhet hordozzatok és így teljesítitek a Krisztus törvényét” (6,2). Még egy ide tartozó idézet a sok közül: „Ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk” (Zsidókhöz írt levél 10,24) Gondoljunk most arra a gyülekezetre, amelyikhez tartozunk: Felelősek vagyunk gyülekezetünk minden tagjáért, a templomba járókért és azokért, akik már nem tudnak, vagy valami ok miatt nem akarnak járni a gyülekezeti alkalmakra. Imádkozzunk a betegekért – és ha tehetjük, látogassuk meg őket, amiben tudunk, segítsünk nekik. Gondoljunk szeretettel a megpróbáltatásban levőkre, a különböző szolgálatokat végzőkre. Érezzünk felelősséget a gyerekekért, fiatalokért, mindenkiért. Ha csak egy gyerekkel vagy fiatallal tudunk is elbeszélgetni, annak is örüljünk. Isten Igéje tanítja, hogy aki kevesen hű, többre bízatik és jó cselekedetével el sem veszíti jutalmát (Máté 25,11 – Márk 9,41). A gyülekezet körében való szolgálatokhoz is felülről való erőre, szeretetre, türelemre van szükségünk. Imádkozzunk azért, hogy Isten tegyen alkalmassá minket testvéreink intésére, vigasztalására, bátorítására. Nagy szükség van a gyülekezeten belüli lelkigondozói szolgálatokra! Csak jó lelkiállapotban lévő gyülekezet tudja betölteni küldetését a világban.

Ezután a keresztyén ember felelős azokért is, akik nem tartoznak a gyülekezethez, vagy még nem is keresztyének. Komoly – nekünk is szóló figyelmeztetés a következő Ige: „Ha ezt mondom a bűnösnek: Bűnös vagy, meg kell halnod! – és te nem mondd meg és nem figyelmezteted a bűnöst, hogy rossz úton jár, akkor a bűnös meghal ugyan bűne miatt, de vérét tőled kérem számon” (Ezékiel 33,8). Pál apostol is erre a felelősségre hívja fel a figyelmet; „...tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket, hálaadásokat minden emberért...” (1Timótheus 1,1-2). Imádságainkban megállunk a magunkért való imádkozásnál, jobb esetben imádkozunk a hozzánk közelállókért. Isten Igéje pedig ezt mondja: Imádkozzatok minden emberért!

A keresztyén életet röviden így is össze lehet foglalni: Felelősség önmagunkért, keresztyén testvéreinkért, és minden más emberért. Ebben a földi életben nagy kiváltság keresztyénnek lenni, Isten népéhez tartozni, de nagy felelősség is! Hallottunk ilyen megfogalmazást: „Akik nem olvassák a négy evangéliumot, azok az ötödik evangéliumból olvasnak; a templomba járóknak, a keresztyéneknek az életéből!” Adja a kegyelem Istene, hogy mindegyikőnk életéből szépet, jót és követésre méltót olvassanak ki, akik a mi életünket látják. Istené legyen ezért a dicsőség mind most, mind örökké!

Maczi István

lelkipásztor

és Washington két nagy stadionjában tartottak közös imadélután a keresztyénség, iszlám és zsidóság papjai és hívei. Ez is a remény és a kiengesztelődés jele! És itthon? A döbbenet óráiban egyházunk zsinati elnöke együtt érző üzenetet küldött az amerikai testvéregyházak vezetőinek. Egyházi kórházunk igazgató főorvosa mondotta: Isten egyértelmű figyelmeztetést adott nekünk is, de vajon megértjük-e, figyelünk-e rá? Valóban ez a kérdések kérdése. Vagy folytatjuk bűnös, szálnalmas, ön- és egymást pusztító üzelmeinket, mintha mi se történt volna? Persze, az életnek mennie kell tovább, de mehet-e ugyanúgy tovább, mint eddig? A sze-

met-szeméért bosszújával, míg valamennyien belevakulunk, mindennapi érzelmi terrorizmussal, a médiákat, közéletet, kapcsolatainkat megszálló féligazságokkal, teljes hazugságokkal? Hány szeptember 11-e kell még ahhoz, hogy elgondolkozzunk, s kimondjuk végre: ez nem mehet így tovább! Könyörüljön rajtunk Isten, hogy Te és családod, egyházunk és népünk meghallja az események közben megkonduuló lélekharangot, ami most is érettünk szól. S hogy valóban megtegyük az élet- és jövőmentő lépést Isten felé és egymás felé. Amíg nem késő!

Dr. Békefy Lajos

KÁRPÁT-MEDENCEI ÜZENETEK

Délvidék

„Negyven év nyomasztó érzésétől szabadultam meg...”

Elsősorban azt kell megköszönnöm, hogy lehetőségem nyílt találkozni a Kárpát-medencében diaszporában élő magyar testvéreimmel. Ugyanis helytörténeti publikációm írásakor szinte minden időben előttem voltak az asztalon a történelmi Nagy-Magyarország térképei, amelyekre pillantást vetni szomorú és fájdalmas élmény volt. Nem mindegy például, Brassótól Fiumeig ugyanazon a pénzen, nyelven, útleveél nélkül (!) utazni, avagy négy határon átverekedni, elszenvetni a megvetést és a gyötretetést. Gyermekkorom óta (mert így nevelték belém), fájdalmasan érintett az elszakadás, a nem együvé tartozás tudata, amelyet ránk kényszerítettek. *A szomszédos országokban élő magyarokkal való nagykorósi együttlétiünk és a beszélgetések villantották fel a tényt, hogy mi akkor is Egyek Vagyunk, ha földrajzi és ideológiai határvonalak választanak el egymástól!* Jóllehet, a Mennyei Atya is így akarta akkoriban, amikor engedte, hogy országunkat hozzá nem értő politikusok darabolják fel Trianonnál. Egy közös imánk alkalmával életemben először adtam hálát jelen állapotunkért, és ekkor vált világossá előttem: *ez most így a jó, és egyelőre így kell elfogadnom. Ha mi magyarok a szenvedést megfordítjuk, és nem önsajnáló, önmarcangoló tényként fogadjuk az Úr kezéből, akkor jelenkori állapotunkat egyféleképpen értelmezhetjük: a környező népektől csak a hasznosat vegyük át, a rosszat pedig vessük el, és önnön kultúránkkal termékenyítsük meg az övékét.* Így nemesedünk mi magyarok, és hitünkben, nemzeti öntudatunkban is így erősödünk. *Ha pedig erősödünk, akkor nem fogunk egymás között veszekedni, marakodni.*

Negyven év nyomasztó érzésétől Nagykoróson szabadultam meg. Az Úr oda vezérelt el, hogy ezt átélhessem. Még a határon is könnyebb volt átkelnem, és Isten megmutatta, hogy őbenne határok nélkül egyek is lehetünk, és Trianon átka dicsőséggé válhat, ha ezt mi is így akarjuk. Nehéz ezt kimondani, és akarni, de ezt én akarom.

Hálátlan dolognak tűnik a sok jó előadó

mellett kiemelni és kiértékelni néhányat, mégis el kell mondanom, hogy személy szerint engemet valósággal lenyűgözött Dr. Szabó Dánielt (Dani bácsi) széles körű ismeretével, a beszélgetőtársak iránt tanúsított kedvességével, türelmével. Felémelő volt számomra Dr. Békefy Lajos előadása, amelynek koncepciója régóta „motoszkált” a lelkem mélyén, csak nem mertem kimondani, nehogy szektássággal vádoljanak meg. Íme egy példa: nem tudtam, hogy egyházi kereteken belül mi a megengedett egy házi összejövetele, azaz „kiscsoportos képződmény” esetében, amilyen megtalálható a csantavéri gyülekezeten belül. Békefy testvér megadta rá a választ, én pedig itthon egyeztettem az elképzeléseket lelkipásztornóinkkal, és a dolog működni fog.

Nagyon hiányzott már Dr. Fruttus István Levente tanár úr előadása a mi csendben szunyókáló egyházunknak, és tanács-talan presbitereinknek. Fel sem tudom sorolni a sok jót, de mindent összevetve, a nagykorósi találkozó Isten áldása volt, hála legyen ezért őnéki!

Abban a reményben búcsúzom, hogy lesz még ehhez hasonló áldásokban részem, és az Úr mindig megvilágosulást, és új perspektívákat nyit meg sokunk előtt.

Csantavéren, 2001. július 11-én

Köszönök mindent!

Testvéri szeretettel:

Szedlár Rudolf

gondnok

Felvidék

„Kézenfogva vezet a keskeny úton”

Kedves Testvérek az Úr Jézus Krisztusban! Szeretném veletek megosztani azt a tanítást, amelyben kegyelemből részem volt az 1Ján 1,1 igevers alapján: *„Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, azt hirdetjük az Élet igéjéről.”* Ez az egyetlen igevers felmérhetetlen gazdagságot rejt magában. Elmondja, hogy érzékszerveinkkel hogyan válik kézzelfoghatóvá Istennel való kapcsolatunk. Isten kegyelméből meghallottam és megértettem, hogy a szem a lélek tükre. A Lélek tükre pedig a Biblia (2Tim 3,16, Ef 3,16, Róm 7,22-

23). Ha ezt megértettem, akkor kegyelemből elmondhatom, hogy eljutottam az elme lelkének a megújulásáig (Ef 4,23). Érzékelhetővé vált számomra, hogy az ember Krisztus Jézus Isten meghosszabbított jobbja (Ján 3,16). Kegyelemből őt Urannak mondhatom, aki kézen fogva vezet a keskeny úton. Örömmel a szívemben bizonyosságot tehetek arról, hogy Általa volt igazi karácsonyom (Mt 1,21-23). Kegyelemből megéltam és megértem a vasárnapnak, az Úr napjának az üzenetét, igazi lényegét (Ef 1,19-20). Az Úr napjában tapinthatóvá válik Isten földi léte azokban a testvérekben, akik nem tették paráznává a testet, akik őbenne és általa naponként elfogadják a mosódás lehetőségét. Igéje így válik bennünk ható erővé, mert őbenne élünk, vagyunk és mozgunk.

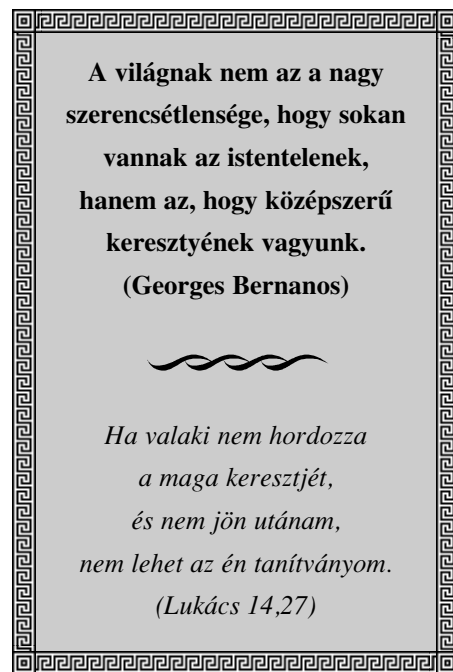
Ő nem szégyell bennünket atyjafiaiának mondani (Zsid 2,11-12). Ő olyan főpapunk, aki megindul gyarlóságainkon (Zsid 4,15-16), aki mindenképpen üdvözíti azokat, akik őáltala járulnak Istenhez. Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő. Áldott legyen az Ő szent neve. Ámen.

Ezt a bizonyágtételt kérlek fogadjátok azzal a szeretettel, amelyet a ember Krisztus Jézus hagyott nekünk örökségül (Tit. 3,7, Róm. 8,17, 1Kor 13.).

Testvéri szeretettel:

özv. Watzka József

Pozsony

Könyv a templomépítésért, SZARVAS

Engedjék meg, hogy röviden ajánljam Önöknek Ürögdi Ferenc: „Az én keresztyénségem” című verseskötetét.

Ürögdi Ferenc lelképásztor 1947-től a szarvasi református gyülekezetben szolgált, közel négy évtizeden keresztül. Különleges képességekkel rendelkezett, és mégis a kicsi szarvasi gyülekezetben maradt, mert tudta, ott van küldetése. Harmadosként dolgozott, hogy meg tudjanak élni. Az ötvenes években füzetbe írt naplóját azzal zárta, hogy bizonytalan ideig a naplórászt szünetelteti, mert nincsen pénzük füzetre, melynek ára ekkor 10 fillér volt.

Miközben nem csak füzetre, hanem tüzelőre sem volt pénzük – mégis magukhoz fogadták és nevelték Böröcz Sándor Vorkutára hurcolt evangélikus lelkész két gyermekét – mert nem volt más, aki vállalta volna őket.

Egyrészt mérhetetlen földi szegénységben, másrészt mérhetetlen lelki gazdagságban éltek. Semmi nélkül valók voltak és mégis mindennel bírtak. Hollandiából, Finnországból azért utaztak emberek Szarvasra, hogy velük találkozzanak. Ürögdi Ferenc verseiben egy hitben élt élet küzdelmei, vívódásai, örömei és kudarcai elevenednek meg előttünk. Sorai az olvasót is Isten közelébe vonják, és felfedik előtte a Krisztusban való élet titkát, páratlan teljességét.

Szeretettel ajánljuk a kötetet mindenkinek, melyben gyermek műsorokhoz, igehirdetések szemléltetéséhez is bőséges anyagot találunk, de legnagyobb érénye a kötetnek mégis az, hogy a verseken keresztül a lelkész-költő hite még holta után is beszélhet.

A kötet terjedelme 160 oldal, ára 1000 Ft. Teljes bevétele az utolsó előtti oldalon látható református templom felépülését szolgálja.

Kérjük, megvásárlásával támogassák a szarvasi templomépítést – és kérjük, imádkozzanak, hogy felépülhessen az a hajlék, melynek lelki alapját Ürögdi Ferenc református lelképásztor szolgálata által is építette és erősítette Isten.

Pentaller Attila

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztő: Budapest, VII. Vilmos király-utca 5. Telefon: 134-941. Kiadóhivatal: Harmada-út 27. Helyettesítők: Árkai György	Főszerkesztő: DR. RAVASZ LAZLA Felelős szerkesztő: SZABÓ IMRE	Pénzkezelő: DR. CSIKESZ SÁNDOR A Magyar Presbiter az Országos Református Szövetség tagja. Kérjük a presbitériumokat, hogy segítsék a lap kiadását, amelyért 1 Ft. munkadíjat fizetnek. A lapnak az érdeklődők meg a lap szertől 130 Ft. behajtást kérnek.
---	--	---

Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

(Szemelvények a Magyar Presbiter 1931. évi október havi számából.)

A Magyar Presbiter 1931. októberi száma részletesen beszámolt az 1931. augusztus 30-án megrendezésre került Református Presbiteri Nagygyűlés eseményeiről. A Nagygyűlést Debrecenben tartották meg a IV. Református Presbiteri Kongresszus keretében. Az ünnepségsorozatból most két epizódot emelünk ki.

1. A Nagygyűlést a debreceni Nagytemplomban tartott ünnepélyes Istenisztelet vezette be, amely reggel 8 órakor kezdődött. Az igehirdetési szolgálatot dr. Csikesz Sándor egyetemi tanár, az Országos Presbiteri Szövetség főtitkára végezte. Prédikációjának alapigéje ez volt: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg...” (Mt 10,28).

A Bibliában az Ószövetség emberei is halálos rettegésben éltek, legyenek bár szegények vagy gazdagok, koldusok vagy hatalmas uralkodók, Isten emberei, próféták stb. Az emberiségnek ezen „rabszolgafélelme” az Úr Jézus Krisztus megszületésével kezdett feloldódni. A Megváltó születése óta már nem kell félnünk! – Hiszen a Krisztus világra jöttét is így adja hírül – így kezd az örömmel: „Ne féljetek!...” (Lk 2,10-11)

Ne féljetek egymástól, ne rettegjete a zsarnokoktól, hiszen ők csak a halandó testet pusztíthatják el. Az Istenben bízó, órá hittel tekintő, őbenne reménykedő, és őelőtte bűnbánatban leroskadó ember lelkét és hitét a gonoszok nem olthatják ki, nem vehetik el!

Urunk Szent Lelkét küldte el, és elajándékozta az Övéinek, s ez a Lélek az erő és a bátorság Lelke is. Krisztusunk által tudhatjuk azt is, hogy „a testi élet csak a testi ember számára a legdrágább!”

Istent dicsőítő életet „már a jelenvaló gonosz világban is” élhet az Úr gyermeke. Aki családjában, hitvestársa és gyermekei körében, hivatásában, gyülekezetében és hazájában: népének közösségében híven szolgál, egyben Urát is dicsőít, hiszen megajándékozottja a Léleknek. Az ilyen ember – Isten gyermekeként már tudja: „...a test nem egyéb, mint áldott eszköze, ...porsátora és temploma a bennünk élő emberi léleknek”, – illetve Istenünk Szent Lelkének. Ezért csak addig rettegünk, „amíg nem szállott Isten Lelke belénk.”

*

2. Debrecenben a Kossuth utcai Templomban zajlott le az alábbi esemény:

A Nagygyűlés résztvevői ünnepélyes „**Deklaráció**”-t fogadtak el, és hoztak nyilvánosságra. A „Deklaráció” szövegét Szabó Imre esperes terjesztette elő, és elfogadásra ajánlotta. Ennek főbb gondolatai a következők voltak:

I. Tiltakozás Trianon ellen.

II. Missziói feladatok, kiemelten: a határainkon túl élő, idegenbe szakadt magyar református Testvéreink lelki és hitbeli gondozása.

III. Szorgalmazta a Nagygyűlés református magyarok letelepítését a kihaltföldben lévő magyar településekre.

IV. A szegények segítése és gondozása, a közöttük történő szolgálat megszervezése a szeretetszolgálat útján.

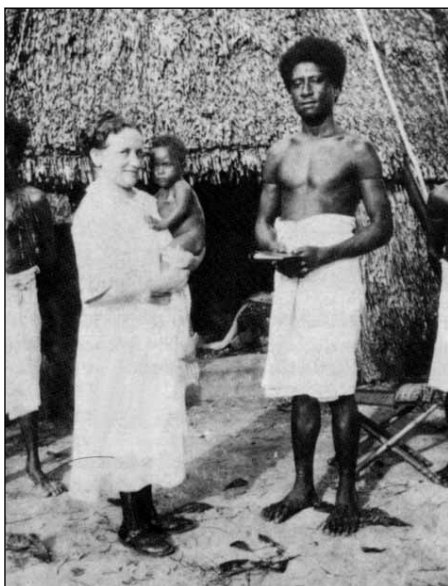
V. Végül pedig megfogalmaztak egy „Szociális Üzenet”-et – az egész magyar társadalom felé.

Pintér Mihály
ref. lelkész, könyvtáros
(Ráday-gyűjtemény)

Molnár Mária mértéke

Nem sokkal a front elvonulása után Bereczky Albert (akkor még nem püspök) megbeszélésre hívta össze Budapestre a segédlelkészeket. Többedmagammal jómagam is részt vettem ezen a tanácskozáson. Berzi bácsi (így szólíhattuk őt bizalmasan, családjában) elmékedésének alapigéjeként az I Korintus 9,19-23. verseit vette. Az alkalmazás során ezzel hökkentett meg bennünket:

– Amiképpen Pál apostol zsidónak zsidóvá, görögnek görögé (Galata 2,3) lett és a rómaiaknak, mint „civis romanus” – római állampolgár – mutatkozott be (ApCsel. 22,23-29) – nekünk is „mindeneknek mindenné” kell lennünk, hogy „minden módon megtartsunk némelyeket”. Tehát a kommunistáknak kommunistává kell lennünk az elkövetkezendő években.

Molnár Mária benszülött pápuai között

Döbönt csend támadt. Ekkor megszólalt Csordás Gábor:

– Nekünk, magyar reformátusoknak pedig magyarrá és reformátussá kell lennünk!

– Igazad van, Gábor! – nézett rá elgondolkozva az aszkéta arcú lelkipásztor. – A hitünket úgy kell megvallanunk, hogy nem tagadjuk meg sem hazafiságunkat, sem kereszténységünket. Lám, Molnár Mária sem lett emberevővé a kannibálok között. Tanulta nyelvüket, sorsközösséget vállalt velük, tisztelte műveltségi örökségüket, de nem lett pogánnyá. Gondozottai viszont keresztényen lettek. Magatartása nem „leereszkedő” volt, hanem „felemelő”. Őt, az ő példáját kell követnünk, mert ő Krisztust követte. Az ő gondolatai mára Hazánkban „hához jöttek”: a „belmisszió” bizony-bizony a „külmiszió” feladatát is vállalnia kell.

(Az 1946-os mondatok 2001-ben is érvényesek!)

Hegy-Füstös István

Az év emberévé választották Dr. Ötvös Lászlót

Valóságos csoda híre jutott el a napokban a Napló szerkesztőségébe: a Debrecenben élő református lelkész, író, Ötvös Lászlót választotta a 2000. év emberévé az Amerikai Életrajzi Társaság. A hír igaz, az előzetes értesítést követően már az aranypecséttel ellátott diploma is megérkezett Debrecenbe.

– A lelkési szolgálat és az egyháztörténeti bibliakutatás elismeréseként esett rám a választás – közölte vele született egyszerűséggel a nagy munkabírású írástudó, amikor arra kértem, hogy amennyiben lehet, ossza meg örömét az olvasóinkkal. Hiszen több mint három évtizede – az ő megbízható emlékezete szerint éppen 1969 óta tartozik a Napló külső munkatársai közé.

– Hogyan fogadta a nem mindennapi hírt, hogy kitüntették, s hogy munkásságát felveszik a jeles emberek lexikonába?

– Kellemes meglepetés volt számomra, hogy ez az amerikai életrajzi társaság felfigyelt a munkásságomra. Érzésem szerint a két Biblia-kiadás: a hasonmás kiadások elismerése nyomán jutott el hozzám a kitüntető diploma.

A hetvenesztendős Ötvös László sok-

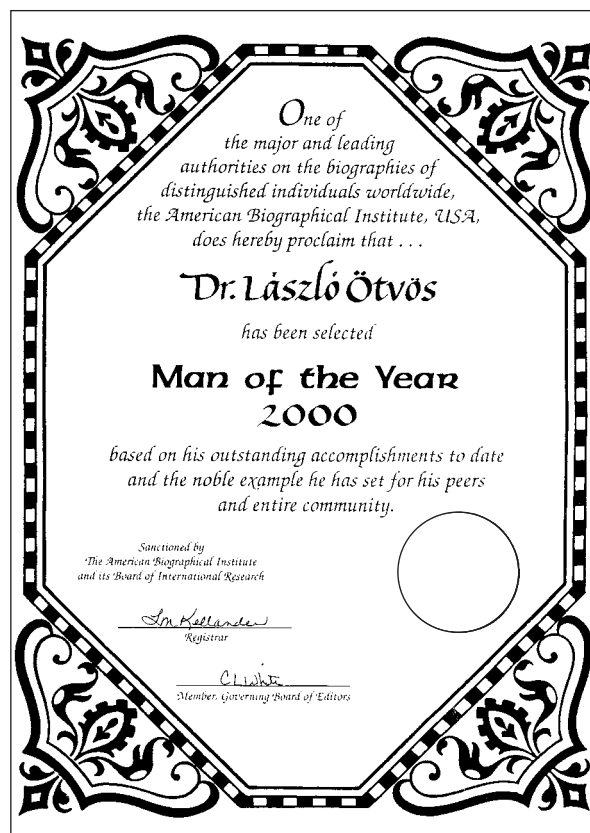
sok könyv megírásával és szerkesztésével jelölte meg a múlt éveket. Azon túl, hogy huszonegy önálló kötete jelent meg, ötven antológia társszerzője és ötven folyóiratnak volt a munkatársa. Csupán a Nemzetközi Theológiai Könyv Sorozatban hat könyvvel szerepel: kettővel önálló szer-

zőként, kettővel (a már említett két Biblia-kiadással) szerkesztőként, kettővel szerzőtársaként. Nem kevésbé kedvesek azonban lelkének a költeményei, amelyeket öt lírai kötet foglal magába. Legutóbb, 1999-ben az Ablakom égre nyílik című gyűjteményes verseskötete jelent meg.

– A körülvevő világ természete láttán és nem sokkal a költészet napja előtt aligha időszerűtlen a kérdés: van még értelme a költő létezésének?

– Van bizony! Hiszen a költészet tulajdonképpen az élet értelmének, az egyetemes mindenségnek a megértése, pontosabban az, hogy általa juttatom kifejezésre, amit megérték belőle. Bár ami az ihlető, ami a meghatározó, az maga a Biblia.

Gulyás Imre

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Július

2-3.: Nagykőrösön tartotta ülését a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, amelyen részt vett *Szabó Dániel* elnök, *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök és dr. *Bodnár Ákos*, mint elnökségünk tagja. Nagy örömről tudunk meg, hogy Bodnár Ákost a Zsinat világi elnökévé választották. E helyről is köszöntjük őt, valamint az új lelkes elnököt, dr. *Erdélyi Géza* szlovákiai püspököt.

Augusztus

19.: a Szövetség elnöke részt vett a millenniumi ünnepségeket lezáró ünnepi alkalmon a budapesti Szilágyi Dezső téri templomban. A főtítkárnagyállásban köszöntötte a város lakóit és a gyülekezet tagjait abból az alkalomból, hogy új kápolna alapkövét tették le. Ünnepi beszédet mondott dr. *Vonza András* földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, aki a nagykállói gyülekezet főgondnoka. Igével szolgált *Horváth György* helybeli lelkipásztor.

28.: Sátoraljaújhelyen ülést tartott a Széphalomért Alapítvány kuratóriuma, amely alapítvány alapítói között van Szövetségünk is. Az ülésen részt vett a Szövetség elnöke és főtitékára is.

Szeptember

3-7.: között volt Tahiban az 5. Országos Presbiteri Konferencia „Éljük meg a missziót!” címmel. A konferencia állásfoglalását lapunk más helyén közöljük.

16.: indult el Cegléd-Felszegi Egyházközség gyülekezeti termében a járszági és a ceglédi körzet Biblia-iskolája. Ugyanezen a napon kezdődött Monoron a Kistemplomban a monori és dunamenti körzet presbiterképző alkalmának 2. féléve. Mindkettőn szolgált Szövetségünk elnöke is.

17.: Budapesten Zsinatunk szervezésében nemzetközi konferencia volt „A reformátusok ma” címmel, amelyre meghívást kapott és részt vett Szövetségünk elnöke, főtitékára és a Presbiter című lap felelős szerkesztője is.

24.: tartotta ülését a Presbiter című lap szerkesztőbizottsága.

Személyi hírek

A millennium ünnepélyes lezárása alkalmából augusztus 20-án a Parlament kupolacsarnokában *Mádl Ferenc* köztársasági elnök, *Orbán Viktor* miniszterelnök jelenlétében állami kitüntetésekkel adta át. Egyházunkból három személy kapott kitüntetést: **Dr. Dobos Károly**, **Dr. Ablonczy Dániel** ny. lelkészek és **Erdős Eszter** lelkész, a kábítószeresek rehabilitációjában végzett kiemelkedő szolgálataért.

Orbán Viktor miniszterelnök augusztus 24-én átadta a Corvin láncot a magyar kultúra és tudomány öt kiemelkedő képviselőjének a Parlamentben. A kitüntetettek között volt **Szabó Magda** Kossuth-díjas író, a Tiszántúli Református Egyházkerület korábbi főgondnoka és **Balog János** akadémikus, Kossuth- és Széchenyi-díjas zoológus-ökológus. Szívvel gratulálunk!

Jövel, Uram Jézus

Jövel, Uram JÉZUS,
Esdekelve várlak,
Mestere életnek,
Mestere csodáknak.

Új szívet, új lelket
Teremts bennem JÉZUS,
Alázatos legyek
És ne büszke cédrus.

Szereteted szüljön
Újjá, drága MESTER,
Fényt sugárzó legyek,
Benned élő ember.

Bűnöm éjjeléből
Űzd ki a rémeket,
Varácsolj ajkamra
Zsolozsmát, éneket.

Jövel, Uram JÉZUS,
Tedd áldássá életem,
S Benned találjak meg
Mindent, mit reméltem.

Ürögdi Ferenc

Postaládánkból

Jó hír Kanadából

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

A Kanadai Magyar Református Lelkészegyesület és Presbiteri Szövetség nevében írom ezt a levelet és tisztelettel kérjük, hogy a Presbiter című lapban, amennyiben egy mód van rá, tegyék közzé az alábbi jelentésünket.

A Kanadai Magyar Református Lelkészegyesület és Presbiteri Szövetség nemrégiben megtartott együttes gyűlésén a Szövetség új vezetőséget választott. Elnök: *Zsigovics Ferenc*, a torontói Első Magyar Református egyház presbiter. Elnökhelyettesként a szövetség *Maroskúti Györgyöt*, a torontói Független Egyház presbiterét újraválasztotta. Jegyző *Kántor Sándor*, *Oshawa*, pénztáros: *Kékes Mary-Jean*, *Delhi*.

Köszönettel vesszük segítségüket. Az Úr áldását kívánva életükre és munkájukra:

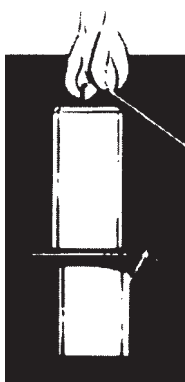
Papp Mária

a lelkészegyesület titkára

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza*, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Hegyi-Füstös István*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Cseh Lajos*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Pintér Mihály*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *D. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 540 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 1200 Ft, Európa és a tengerentúl más országaiba 15\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza! **Internet cím: www.parokia.net**
A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével! Egy példány ára: 90 Ft.

Október megtartó üzenetei

Itt van az ősz, itt van újra – hűvös éjszakáival, szélsodorta faleveleivel, elmúlást idézőn. Egykoron Pál is átérezte ezt a római börtönben. Ezért írt így fiatal tanítványának, Timotheusnak: „*Igyekez a tél beállta előtt megjönni. Felsőruhát hozd el... hozd el a könyveket, Bibliát*

is, de főként a pergameneket” (2Tim 4,13,21). Az apostol mögött életműve, egy Krisztushoz térített világ. Előtte pedig életének utolsó szakasza. A cellacsendben felkészül arra, ami még jön. Ehhez elég egy felsőruha és a Biblia. Felsőruhára testének van szüksége, az általa nyújtott melegre a növekvő hidegben, védelemre a mostoha körülmények között. Bibliára, ószövetségi tekercekre a lelkének van szüksége, hogy remény és erő lakozzék benne. A népek apostolának puritán gazdagsága, minden kincse csak ennyi: egy felsőruha és a Biblia.

Egyedül a mennyei Atya tudja, hányszor és hány helyen ismétlődött meg ehhez hasonló jelenet és kérés a Pál óta lepergett mintegy ezerkilencszáz esztendő alatt? Amikor a hirtelen beállott történelmi télben a túlélés, a megmaradás csaknem nullára zuhant esélyét egyetlen felsőruha és egyetlen Biblia jelentette személyek, családok vagy éppen népcsoportok számára. Hányszor lett eközben az Élet Könyve „*rabon napfény, Tévelygőnek hívó harang, Roskadónak testvéri hang*”? Így volt ez azzal a hatvanegy magyar protestáns lelkésszel, akiket rabszolgaként adtak el 1675-ben a nápolyi gályákra, s akiknek az úszó börtönné vált hajók evezőlapátjai mellett a szívből-fejből félhangosan „zsolozsmázott” Igék jelentették az egyedüli reménységet. És 1849. október 6-ra virradóan is, amikor az aradi siralomházban vértanúink számára csak ennyi maradt: egy (katonai vagy rab) köpeny, meg a Biblia. És nem ez a jelenet ismétlődött meg '56 történelemfordító napjai után a megtorlás rafinált cellamélyébe vetett honfitársainkkal, Recsken és a lélekroppantás összes magyarhoni műintézetében, amikor rabként, de hittal és a szívből-fejből idézett Igék mécsvilágánál élték túl sokan a megaláztatást?

Október újra itt van, szomorúan szép és győzedelmes ünnepeivel, hősök és áldozatok emlékezetünkben felsorakozó hosszú menetével. Nevekkél, s a névtelenségben maradtak néma tanúságtételével. Mindezek mögött pedig nekünk, protestánsoknak még október 31., a reformáció naptámadatának ünnepe is, mindennapi megújulásunk őrtüzeként. És magyarságunk megújító erőforrásaként, ami Mohácsnál bekövetkezett nemzeti tragédiánk után elhozta eleinknek a közösségi és egyéni vigasztalódást, az ismételt talpra állás esélyét, az élő hit belső támaszát. És növekvő nemzeti önismeretünk jeleként a szétválás és irigység magunkban hurcolt csapdájának felismerését. Hogy milyen hatékonysággal? Lesz-e kevesebb a féligazság, a sárdobálás, az ujjal mutogatás, a kirekesztés ünnepes október hatására médiában, közéletben, egyházban? Lesz-e több őszinte bűnvallás, bűnbocsánat, leborulás és talpra segítés, megújulás és testvéri tisztelet, a másik meghallgatása, s nem a nélküle, de róla formált torz közvélekedés triumfálásának csökkenése? Vagy megrekedünk az ószövetségi szeméttel szemérettel, míg végül mindnyájan belevakulunk a bosszúba? Bizony, ma is újra tanulni kell az ősi leckét: egyháznak, de embereknek, kisebb-nagyobb közösségeknek semper reformari debet – újra meg kell újulniuk a Krisztus-minta szerint.

S amit ma is jó hálával emlékezetünkbe idézni: a reformáció szilárdította meg bennünk a más népeknél nem hitványabb nép tudatát, európai egyenrangúságunkat is, mikor peregrinus diákjaink Patakról, Páparól, Debrecenből, Kolozsvárról, Losoncra, Kassáról bejárták a nyugati egyetemeiket. És nem csak a hosszú út porát hozták haza, hanem fejükben és lelkükben az emelkedő nemzetek legújabb ismereteit. Ez a figyelő tekintet megmaradt akkor is bennünk, amikor jöttek az idegen zsoldosok, nyugati és keleti megszállók, s le akarták szagatni a szabadságvágy felsőruháját népünkéről, s ki akarták szagatni a hit támaszát lelkünkéből.

Október színei és ünnepei emlékeztetnek és tanulsággal szolgálnak: egyénnek és nemzetnek megtartó, éltető erőforrása ma is a Biblia. De október arra is tanít: lehet az egyetlen felsőruhát is méltósággal, zúgolódás, elégedetlenkedés nélkül viselni. Fontos ezt elmondani akkor, amikor a „még ez sem elég” konzumgörcse szorít-

ja sok honfitársunk idegrendszerét, hogy ne mondjam „lelkét”, s tünteti el ajkukról a köszönet szavát. Október józan tanulságai közül is kitűnik az, hogy anyagi és szellemi kultúra, hit és tudás, európaiság és magyarságtudat együttes vállalása tesznek minket méltókká eleink októberéhez, hagyatékához. Azokhoz, akik értünk is vállalták egy felsőruhával, Bibliával a történelmi szorítókat. De figyelünk-e még rájuk? Vagy egyre nagyobb szakadék választ el már tőlük, egymástól, magunktól is? Mert belesodródunk az új időszámításként kikiáltott amerikai terrortámadás blokkoló-sokkoló örvényébe? Ez ellen is jó gyógyszer októberi örökségünk tudatosítása. Gondolkodjunk el mindezen, amikor az emlékezés csendjében meghajtjuk fejünket, s lelkünkben imádságos mondatok formálódnak...

A felelős szerkesztő

A reformáció üzenete

Október harmincegy. Ünnepeünk. Reformáció, mit üzensz nekünk? Emeld magasra zászlós szavaid: Hadd erősödjön szívünkben a hit!

SOLA SCRIPTURA – Csak a Szentírás...
E forrásból jön igaz tanítás.
Nem dogma, nem tan hitünk alapja!
– Legyen, ahogyan Isten akarja.

SOLA FIDE – Egyedül hit által...
Félre érdemmel, öngazsággal!
Önmagát senki meg nem tarthatja.
Legyen, ahogyan Isten akarja.

SOLA GRATIA – Csak kegyelemből...
Bűn mélységéből más nem emel föl,
Csak hű Megváltónk hatalmas karja.
– Legyen, ahogyan Isten akarja!

SOLUS CHRISTUS –
Egyedül csak Krisztus...
Szent nevét zengje zsolttár és himnusz!
Szívem, ajkam Ót Urának vallja:
– Legyen, ahogyan Isten akarja.

És végül: SOLI DEO GLORIA!
Ez a szent szavak vezérszavla.
Hitünk erős már, tűnik a kétség:
Egyedül Istené a dicsőség.

Egyedül Istené a dicsőség!

Kádár Ferenc